

Kemikaliekontrollen i finansåret 1966-67

Ved J. L. Schnicker

Midler til bekæmpelse af plantesygdomme

Ved analyse af 3×25 kg af et pulver, som skulle indeholde 1,5 pct. parathion-methyl, fandtes 0,17 pct., 1,26 pct. og 1,40 pct. Alle pakningerne havde samme fremstillingsnummer, således at der kunne være tale om, at det drejede sig om 3 forskellige fabriktionscharges eller uensartet blanding af pulveret. Grundet på ret ensartede fællesanalyser for prøver udtaget i øverste trediedel og i midten af pakningen, kunne der næppe være tale om uensartet blanding. Restpartiet af bekæmpelsesmidlet blev returneret til den udenlandske fabrikant, og der blev rejst tiltale mod selskabet med påstand om ikendelse af bøde på ikke under 2000 kr. bl.a. under hensyntagen til, at midlet var afprøvet og anerkendt af statens forsøgsvirksomhed i plantekultur med indhold af 1,5 pct. parathion-methyl, således at midlet var optaget i »Specialpræparater anerkendte af statens forsøgsvirksomhed i plantekultur til bekæmpelse af plantesygdomme og skadedyr«, og at det derfor måtte betegnes som en overordentlig grov overtrædelse at sende midlet på markedet med indhold af 0,17 pct., hvilket middel måtte betegnes som ganske værdiløst. I retten oplyste selskabet, at det drejede sig om 40 sække á 25 kg, hvoraf een var i høj grad underlødige, een var lidt underlødige og een var i orden, og selskabet blev ikendt en bøde på 1200 kr.

En importør anmodede om tilladelse til at unnlade at anføre i analysedeklarationen på et bekæmpelsesmiddel mod svampesygdomme og spindemider, at midlet inderholder 2 g thiram pr. liter tilsat med det formål, at undgå fermentation. Statens plantepatologiske forsøg udtalte, at det ville være vildledende for forbrugerne at angive på etiketten, at midlet indeholder thiram, da disse 2 g thiram i præparatet kun ville give 0,02 g thiram pr. liter sprøjtevædske, når midlet anvendes i 0,1 pct. styrke,

hvilket indhold ikke kan have nogen virkning som plantebeskyttelsesmiddel. Landbrugsministeriet meddelte importøren, at landbrugsministeriet efter omstændighederne ikke skulle modsætte sig, at det omhandlede bekæmpelsesmiddel indeholder den nævnte mængde thiram, og at denne mængde ikke deklarerer, og landbrugsministeriet nedlagde i medfør af princippet i § 11 i lov nr. 118 af 3. maj 1961 forbud imod, at en så lille mængde thiram som 2 pct. i ovennævnte middel, som tillige indeholder 50 pct. virksomt stof, overhovedet omtales i analysedeklarationen.

Ved ikke at analysere ferbamholdige bekæmpelsesmidler efter den hidtil anvendte metode (*Clarke & Roth*) men efter en af CPAC udarbejdet endnu ikke offentliggjort metode ved spektrofotometri baseret på måling i kloroformopløsning ved 410 $m\mu$ og efterfølgende infrarød spektrofotometrisk analyse ved 11,6 $m\mu$, konstateredes det, at et ferbamholdigt sprøjtemiddel og et ferbamholdigt pulver foruden ferbam tillige indeholdt thiram. Importøren var af den opfattelse, at forholdet stammer fra den tekniske råvare, og stillede sig tvivlende overfor, om en ren kvalitet kunne fremskaffes, specielt under hensyntagen til det relativt lille salg af ferbam her i landet, hvorfor importøren forespurgte, hvorvidt man fra de respektive myndigheders side ville finde det acceptabelt, at ferbampræparater kan indeholde indtil 10 pct. thiram af det deklarerede ferbamindhold. Af den internationale faglitteratur fremgår det, at thiram ofte er iagttaget som urenhed i ferbam. Statens plantepatologiske forsøg udtalte i sagens anledning, at man fra forsøgsvirksomhedens side i nævnte tilfælde kunne acceptere, at de omhandlede anerkendte ferbamholdige bekæmpelsesmidler indtil videre forhandles med et indhold på indtil 10 pct. thiram beregnet på grundlag af det deklarerede indhold af ferbam, idet ferbam og thiram har

samme virkeområde, begge forbindelser er anerkendte af statens forsøgsvirksomhed til de samme formål, og begge forbindelser af landbrugsministeriets giftnavn er henført til fareklasse C. Landbrugsministeriet bemyndigede kemikaliekontrollen til at meddele importøren tilfaldelse til indtil videre fortsat at forhandle de omhandlede, anerkendte midler med den hidtil anvendte analysedeklaration uanset, at det deklarerede ferbamindhold består af indtil 10 pct. thiram beregnet på grundlag af den deklarerede mængde ferbam, idet kontrollen dog henledte importørens opmærksomhed på, at der med hensyn til pulveret efter kontrollens opfattelse ikke blot var tale om et thiramindhold i den tekniske råvare, men tillige om en iltning af ferbam til thiram under lagring af pulveret.

1 liter af et bekæmpelsesmiddel bestod af ca. 50 pct. af 2 forskellige bekæmpelsesmidler med forskellige sprøjtefrister. Da forskellige pakningsstørrelser af fabrikationspartiet ved analyse viste det rigtige indhold af virksom forbindelse, og da den mulighed derefter kunne foreligge, at der kun var fremstillet den af kontrollen udtagne pakning med indhold af 2 bekæmpelsesmidler, blev sagen afsluttet med en alvorlig misbilligelse af den konstaterede overtrædelse og med bemærkning, at der i gentagelsestilfælde ville blive begæret tiltale rejst mod fabrikanten med påstand om ikendelse af bødestraf.

5 liter af et parathionholdigt bekæmpelsesmiddel indeholdt omkring 20 pct. for meget parathion. Den udenlandske fabrikant var af den formening, at en ordre fra importøren var blevet for lille under fabrikationen, og at partiet var blevet suppleret op med en enkelt pakning af et andet fabrikationsparti, hvorved fabrikanten var kommet til at levere en pakning af en styrke, som benyttes i andre europæiske lande. Landbrugsministeriet agtede under hensyn til det oplyste ikke at foretage yderligere i sagen, men meddelte importøren, at man alvorligt misbilligede den konstaterede overtrædelse og henledte opmærksomheden på, at landbrugsministeriet, såfremt der påny konstateredes

overskridelse af den indrømmede latitude herunder i restlageret hos importøren, måtte gøre importøren ansvarlig for overtrædelsen og ville foranledige, at der rejses tiltale mod importøren med påstand om idømmelse af bøde.

Et selskab opbevarede en pakning Meta-Sytox S-O, som var brudt og kun halvfylt. Forretningsbestyreren forklarede, at denne pakning havde stået i giftskabet al den tid, han havde været bestyrer, hvilket ikke kunne være rigtigt, idet den brudte pakning ikke forefandtes ved kontrollens forrige besøg. Selskabets direktør blev idømt en bøde på 600 kr., idet der blev taget hensyn til, at selskabet tidligere var pålagt en bøde på 300 kr. for opbevaring af en brudt pakning Bladan E, hvoraf der dog ikke var taget noget af indholdet.

Et præparat indeholdt fra 7 til 15 pct. mindre azobenzol end deklareret. Variationen skyldtes en ufuldstændig blanding og uensartet tørring af midlet. To præparater indeholdt fra 8 til 17 pct. for lidt thiram. Det syntes at fremgå af analyserne, at der både kunne være tale om dårlig holdbarhed og uensartet blanding. Selskabet havde i 1962 meddelt kemikaliekontrollen, at selskabet fremtidig agtede at anføre holdbarhedsfrist med hensyn til det ene af præparaterne, men en sådan var endnu ikke anført på pakningerne. Et præparat indeholdt fra 19 til 25 pct. for lidt DDT, og det drejede sig om rest fra et parti til udlandet, hvor man regner med teknisk DDT, medens Danmark regner med para-paraforbindelsen. Et præparat indeholdt fra 9,5 til 11,5 pct. for lidt zinebten, og det var selskabets indtryk, at man ved fremstillingen kunne have glemt at korrigere for det varierende zineb-indhold i leverancer af råvarer, der fra leverandørernes side deklarerer med indtil 12 pct.'s forskel. Selskabet, som af landbrugsministeriets giftnavn havde fået dispensation fra bestemmelsen om, at methylbromid 98 pct. skal være forsynet med en af nævnet godkendt etikette, på betingelse, at varen blev etiketteret efter giftlovgivningens bestemmelser, havde fortsat udleveret et parti, som kun var etiketteret efter giftlovgivningens regler. Partiet var udleveret til det firma, som di-

pensationsudleveringen tidligere omfattede. Selskabet vedtog en bøde på 3000 kr.

Midler til bekæmpelse af ukrudt

En fabrikant havde emballeret 25 × 1 kg natriumklorat i paraffinerede papdåser, hvoraf 12 var blevet udleveret til forbruger. Fabrikanten udtalte, at der måtte være opstået en misforståelse under en telefonsamtale, han havde ført med landbrugsministeriets giftnævn. På den af landbrugsministeriets giftnævn til fabrikanten godkendte etikette anføres bl.a.: »Ifølge justitsministeriets bekendtgørelse af 30. sept. 1953 må natriumklorat og andre klorsure salte under transport og lagring kun opbevares i vandtætte, lukkede beholdere af metal, glas eller stentøj, på et tørt sted og på uforbrændelig underlag«. Landbrugsministeriet meddelte vedkommende politimester, at landbrugsministeriet under hensyn til justitsministeriets ovennævnte bekendtgørelse ikke fandt anledning til, at der rejstes tiltale mod fabrikanten i medfør af bestemmelserne i bekæmpelsesmiddellovgivningen med tilføjelse, at der forelå gentagelsesovertrædelse, idet fabrikanten i 1965 indenretlig vedtog en bøde bl.a. for salg af natriumklorat i plastemballage indeni papirpose, som fabrikanten undskyldte sig ved at henviser til strejke hos Glud & Marstrand A/S. Fabrikanten blev idømt en bøde på 400 kr.

Et selskab, som forhandlede natriumklorat i pakninger med angivelse af at indeholde 2,5 og 10 kg, solgte brutto for netto, således at forbrugerne ved indkøb af nævnte pakninger fik henholdsvis 8 pct., 6,4 pct. og 5,5 pct for lidt bekæmpelsesmiddel. Da selskabet i 1964 vedtog en bøde på 300 kr. for salg af natriumklorat forsynet med etiketter, som ikke overholdt bestemmelserne, blev der begæret tiltale rejst mod selskabet med påstand om idømmelse af bøde på 1000 kr. Selskabet blev idømt denne bøde.

Midler til bekæmpelse af varmblodede dyr

Et sogneråd ansøgte landbrugsministeriet om tilladelse til indkøb og udlægning af et bekæmpelsesmiddel med indhold af thallium(I)sulfat,

hvilket middel af landbrugsministeriets giftnævn var henført til fareklasse A, og hvilket middel af nævnet var godkendt til muldvarpebekæmpelse ved imprægnering af regnorme. Landbrugsministeriet meddelte sognerådet, at en kommune i medfør af § 26, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 289 af 25/9-61, således som denne er ændret ved tillægsbekendtgørelse nr. 368 af 18/12-64, til udryddelse af muldvarpe i kommunale haver, herunder offentligt tilgængelige anlæg, samt i skel mod offentlig vej – uanset det ellers bestående forbud mod anvendelse af A-midler på sådanne steder, – kan anvende thalliumsulfatpræparater i fareklasse A, såfremt vedkommende præparat af giftnævnet er godkendt til bekæmpelse af muldvarpe, og såfremt bekæmpelsesarbejdet foretages af kommunalt antagne personer, at en kommune ligeledes ved kommunalt antagne personer kan foretage sådan bekæmpelse på f.eks. landbrugsarealer og i skove, men ikke i private haver, hvor bekæmpelsesarbejdet kun må foretages af personer eller virksomheder, der som erhverv udfører bekæmpelse.

Et apotek, som tidligere havde vedtaget en bøde for udlevering af strykninnitrat og thalliumsulfat efter politipåtegnet rekvisitionsblanket til brug ved udryddelse af muldvarpe og mosegrise i en park, forespurgte kontrollen, hvorvidt apoteket måtte udlevere thalliumsulfat til brug ved udryddelse af mosegrise i samme park, efter at det lokale arbejdstilsyn havde anerkendt modtagelsen af en anmeldelse fra nævnte parks gartner om, at giften skulle anvendes til bekæmpelsesformål. Kontrollen meddelte apoteket, at det ved udlevering af thalliumsulfat efter den af arbejdstilsynet underskrevne anmeldelsesblanket påny ville have bragt et bekæmpelsesmiddel på markedet, forinden midlet var klassificeret af landbrugsministeriets giftnævn, og forinden nævnet havde godkendt en etikette og brugsanvisning til dette. Landbrugsministeriet bemyndigede kemikaliekontrollen til på landbrugsministeriets vegne at meddele parkens gartner dispensation fra bestemmelserne i § 26, stk. 2 og 3 i bekendtgørelse nr. 289 af 25. sept. 1961, således at

det tillades gartneren at indkøbe de i handelen værende af landbrugsministeriets giftnævn klassificerede thalliumsulfatholdige bekæmpelsesmidler i fareklasse A i ubrudt originalpakning forsynet med en af landbrugsministeriets giftnævn til vedkommende bekæmpelsesmiddel godkendt etikette, som indeholder fareklasseangivelse, giftmærke, advarselstekst, brugsanvisning og analysedeklaration. Sundhedsstyrelsen indstillede til indenrigsministeriet, at sundhedsstyrelsen fandt det rimeligt, at det henstilles til arbejdstilsynet, at den af arbejdstilsynet underskrevne anmeldelsesblanket tilbagekaldes, at sundhedsstyrelsen fandt det hensigtsmæssigt, at instruks til tilsynskredsene ændres således, at opmærksomheden henledes på, at anerkendelsen af anmeldelser skal nægtes, såfremt anvendelsesområdet er omfattet af anden lovgivning end giftlovgivningen, og at sundhedsstyrelsen foreslog ændringer i bekendtgørelse til giftlovgivningen, således at fremtidige gentagelser så vidt muligt hindres.

Hos en fabrikant, som tillige foretager erhvervsmæssig bekæmpelse af rotter, forefandtes en del flasker med patentlukning i ydre beskyttelsesemballage af træ, hvilke flasker almindeligvis bruges til øl, indeholdende 5½ liter thalliumsulfatholdigt bekæmpelsesmiddel forsynet med den af landbrugsministeriets giftnævn til fabrikanten godkendte etikette. Det oplystes overfor kemikaliekontrollen, at disse flasker kun bliver benyttet af fabrikanten ved lageropbevaring, ligesom flaskerne ikke var ølflasker, men flasker, i hvilke der havde været flydende sæbe til en damefrisørsalon. Landbrugsministeriets giftnævn meddelte fabrikanten, at den omtalte emballageform har været anvendt og stadig anvendes af bryggerierne som emballage for husholdningsøl og juleøl, at giftnævnet ikke fandt det forsvarligt, at det omhandlede middel, der er henført til fareklasse A, pakkes i en emballage, der er kendt som emballage for et levnedsmiddel, og at giftnævnet derfor måtte forbyde anvendelsen af emballagen til nævnte bekæmpelsesmiddel.

Midler til bekæmpelse af møl, fluer, utøj m.m.

Et selskab meddelte kemikaliekontrollen, at den kode, som selskabet anvendte som datomærkning for fabrikationen, bestod af et tal angivende den uge, i hvilket partiet var blevet fabrikeret, at det er sjældent, der fremstilledes mere end et fabriktionsparti pr. uge, samt at årstallet blev angivet ved angivelsen af ugen i varierende farver, et for hvert år. Kemikaliekontrollen forelagde landbrugsministeriet spørgsmålet, hvorvidt en sådan farveangivelse opfylder de i bekendtgørelsen nr. 289 af 25/9-61 indeholdte krav til angivelse af fabriktionsdato eller fabriktionsnummer. Landbrugsministeriet meddelte kemikaliekontrollen, at man af principielle grunde ikke kan godkende, at der som skelnemærke for datoangivelse, henholdsvis fabriktionsnummeret benyttes forskellige farver, og at man må kræve, at alle nødvendige oplysninger herom gives ved bogstaver og/eller tal.

Et møbelrensmiddel blev angivet at være møldræbende. Midlet var ikke klassificeret af landbrugsministeriets giftnævn, og nævnet havde ikke godkendt nogen etikette og brugsanvisning til det. Fabrikanten forklarede til politirapport, at de mølbekæmpende indholdsstoffer var små mængder formalin og hexachlorophene, hvilke stoffer statens skadedyrlaboratorium oplyste ikke var mølbekæmpende. Der blev rejst tiltale mod fabrikanten for overtrædelse af § 13 i landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 289 af 25/9-61, idet han i modstrid med de virkelige forhold havde angivet, at midlet var mølbekæmpende. Fabrikanten vedtog en bøde på 400 kr. For lignende overtrædelser med hensyn til et andet møbelrensende middel og et tæpperensende middel blev fabrikanten idømt en bøde på 300 kr.

Med skrivelse af 11. maj 1965 nedlagde landbrugsministeriet i medfør af § 11 i lov. nr. 118 af 3. maj 1961 forbud imod, at et præparat, som bestod af 40 gram paradiklorbenzol i tableform, og som blev forhandlet med et bestemt navn, sælges som mølbekæmpelsesmiddel. Selskabet fortsatte med at forhandle paradiklorbenzolen med samme navn, optog i etiketten de

i henhold til giftlovgivningen krævede advarselstekster og angav desuden »... tabletter giver klædeskabet en frisk duft af paradiklorbenzol. Pak tabletterne ud af folien og læg dem løst ned i karten'en eller direkte oven på tøjet. Karton'en kan hænges på bøjler i dragtposer. Paradiklorbenzol giver tøjet en duft af renhed, men yder ingen sikker beskyttelse mod møl undtagen i meget store koncentrationer i tæt tillukkede rum«. Selskabet kunne ikke erkende at have overtrådt det af landbrugsministeriet nedlagte forbud mod salg af midlet som mølbekæmpelsesmiddel og henviste bl.a. til, at midlets navn ikke i sig selv var andet end et fællesmærke for en gruppe varer i lighed med, hvad der er almindeligt i mange virksomheder. Kemikaliekontrollen kunne ikke godtage denne fortolkning, idet omtalte navn kun havde været anvendt til nævnte paradiklorbenzoltabletter, da det solgtes som mølbekæmpelsesmiddel, samt til 2 andre bekæmpelsesmidler, som var virksomme til bekæmpelse af en række insekter, og som var anerkendt af statens skadedyrlaboratorium til bekæmpelse af nogle af disse insekter. Efter forhandling mellem landbrugsministeriet og selskabet, erklærede selskabet sig villig til helt at lade navnet udgå af etiketten, således at produktet benævnes »Paradiklorbenzoltabletter«, og til at ændre varebeskrivelsen således at ordene: »men yder ingen sikker beskyttelse mod møl undtagen i meget store koncentrationer i tæt tillukkede rum« udgår, hvorefter landbrugsministeriet efter omstændighederne ikke foretog sig videre i sagen. Det skal bemærkes, at selskabets paradiklorbenzoltabletter, ligesom andre firmaers paradiklorbenzol, herefter kun angives at give tøj en duft af paradiklorbenzol.

Hos en fabrikant forefandt man en brudt og delvis tømt blikdunk med svensk etikette angivende »Gantix K.L. Emulsion. Långtidsverkande besprutningsmedel mot krålande och springande insekter«. Der var ingen indholdsangivelse på dunken, hvis indhold ved analyse viste sig at være 40 pct. chlordan. En hos fabrikanten ansat repræsentant forklarede, at pakningen var hjemtaget af ham i hans egen bil fra

Malmø, at dunken var brudt ved modtagelsen i Malmø, at dunken var en foræring fra det svenske firma, og at midlet skulle bruges af fabrikanten til udendørs bekæmpelse af øren-tviste, kakerlakker og fårekylinger ved sprøjtning på offentlig losseplads, at der endnu ikke havde været anvendt noget af midlet, og at han ikke havde tænkt over, at der kræves landbrugsministeriets giftnavns tilladelse til erhvervsmæssig bekæmpelse. På forespørgsel oplyste landbrugsministeriets giftnavn, at »Gandix K.L. Emulsion« ikke var klassificeret af nævnet med tilføjelse, at chlordanholdige bekæmpelsesmidler i de sidste 7-8 år ikke havde måttet udleveres fra bekæmpelsesmiddelfabrikanter og -importører. Kontrollen anmodede vedkommende politimester om at indskræpe fabrikanten, at intet bekæmpelsesmiddel må bringes i handelen eller anvendes erhvervsmæssigt, forinden det af landbrugsministeriets giftnavn er henført til fareklasse, og navnet har godkendt etikette og brugsanvisning for midlet, samt at afprøvning af et middel på offentlig losseplads skal indberettes til landbrugsministeriets giftnavn, og om at rejse tiltale mod repræsentanten for overtrædelse af indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 305 af 9/10-61 om fremstilling, udlevering og opbevaring af gifte og sundhedsfarlige stoffer, fordi han havde importeret et chlordanholdigt præparat uden importtilladelse, og fordi han ikke straks ved modtagelsen havde forsynet pakningen med en etikette af stærk gul farve med giftens betegnelse (chlordan), procentindholdet af giften, navn og adresse for den, som har importeret varen, samt med en etikette med ordet »Gift« med gul skrift på sort bund af størrelse ca. $\frac{1}{10}$ af emballagens højde. Repræsentanten vedtog en bøde på 200 kr.

Et selskab anmeldte i november 1954 et fluebekæmpelsesmiddel med indhold af 74 pct. chlordan til landbrugsministeriets giftnavn, men meddelte nævnet, at selskabet ikke agtede at fremstille etiketter før den dag, der fandtes afsætningsmuligheder for varen. Landbrugsministeriets giftnavn meddelte selskabet, at midlet formentlig ville blive henført til fareklasse B

med forbud mod midlets anvendelse i stalde og i levnedsmiddelvirksomheder, hvorfor nævnet gerne hørte, om selskabet ville afmelde midlet, eller om midlet ønskedes klassificeret. Selskabet afmeldte midlet. I november 1966 forefandtes 1200 g af midlet på en mølle i en pakning forsynet med 3 etiketteudklip angivende: »Der anvendes 200 g ... opløst i 6-10 liter sprøjtevædske pr. 100 m² vægflade« og med et etiketteudklip »NB. Undgå at indånde den forstøvede sprøjtevædske og lad ikke koncentreret ... komme i berøring med huden«. Der blev rejst tiltale mod selskabet for overtrædelse af § 19, stk. 1, sammenholdt med § 9, stk. 1, i landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 289 af 25/9-61 for i sommeren 1966 at have leveret møllen et bekæmpelsesmiddel, forinden midlet af landbrugsministeriets gift-nævn var henført til fareklasse, og forinden nævnet havde godkendt etikette og brugsanvisning til midlet, og for overtrædelse af §§ 4 og 7, stk. 2, 1) og 2, i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 305 af 9/10-61, ved at have leveret midlet, hvis virksomme forbindelse er optaget i giftlovgivningens liste I B, til en mølle, der ikke var berettiget til at modtage gifte, og i pakning, som ikke var forsynet forskriftsmæssigt med etikette i stærk gul farve angivende giftens procentiske indhold eller med et giftmærke med ordet »Gift« i gul skrift på sort bund. Selskabet kunne ikke erkende at have overtrådt bekæmpelsesmiddellovgivningens eller giftlovgivningens bestemmelser, idet selskabet bl.a. forklarede, at selskabets konsulent havde udleveret møllen, som er et datterselskab af selskabet, de 1200 g chlordanpræparat til brug ved udryddelse af myrer i møllens græsplæne, og idet reglerne om salg – samt faldbydelse, forhandling og fordeling ikke omfatter et tilfælde, som det foreligende. Retten fandt, at den skete udlevering ikke ses at være omfattet af udtrykkene i bekæmpelsesmiddellovgivningen – ej heller »fordeling«, og selskabet blev frifundet for dette forhold, hvorimod selskabet blev idendt en bøde på 300 kr. for overtrædelse af giftlovgivningen.

Detailhandelens salg af bekæmpelsesmidler

En købmand som havde 10 pakninger musegift stående på åben hylde, og som ikke havde politimesterens tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse B, vedtog et bødeforlæg på 50 kr., betalte bøden, tilintetgjorde musegiften og beklagede sig derefter til folketingets ombudsmand, idet købmanden fandt det urimeligt, at der var blevet skredet ind fra politiets side, da musegiften var leveret ham i fabrikationer, der hverken var forsynet med giftmærke, advarselstekst eller fareklasseangivelse, idet købmanden samtidig med klagen fremsendte en karton til musegiften forsynet med et fabrikanationsnr., som viste, at dette parti var fremstillet 10/11-62 eller på et tidspunkt, da fabrikanten forlængst var ophørt med brug af »gamle« etiketter, d.v.s. etiketter uden fareklasseangivelse, og et år inden købmanden overtog forretningen. Kemikaliekontrollen meddelte statsadvokaten, at de »gamle pakninger« ikke var forevist kontrollen, men derimod pakninger med fareklasseangivelse, og at købmanden havde skrevet under på, at der i hans forretning forefandtes 10 pakninger bekæmpelsesmiddel i fareklasse B ved kontrollens besøg. Efter de i sagen indhentede oplysninger måtte statsadvokaten antage, at de omhandlede pakninger med musegift havde været forsynet med mærkning, som krævet i bekendtgørelse nr. 289 af 25/9-61, hvorfor statsadvokaten henholdt sig til den af politimesteren truffene afgørelse. Købmanden fremsendte påny en karton fra et parti fremstillet 10/11-62 til ombudsmanden med bemærkning, at det ikke var rigtigt, at hans pakninger havde været forsynet med fareklasseangivelse. Kontrollen bemærkede, at de til ombudsmanden fremsendte pakninger uden fareklasseangivelse ikke var forevist ved kontrollens besøg, hvorimod der var forevist pakninger med fareklasseangivelse, at købmanden havde underskrevet en meddelelse fra kontrollen om, at sådanne fareklassemærkede pakninger forefandtes ved besøget, ligesom kontrollen udtalte sin forundring over, at købmanden, dersom han mente ikke at have overtrådt lovgivningen, ikke straks hav-

de afleveret alle 10 pakninger til politimesteren med beklagelse over anmeldelsen, men i stedet havde forelagt 2 gamle, tømte paphylstre efter at have bortskaffet de 10 fyldte pakninger. Statsadvokaten meddelte købmanden, at der ikke ville kunne foretages yderligere i sagen, idet den fremlagte pakning var mærket »muse-gift«, idet købmanden selv havde erkendt at have handlet, således som anført i bødeforlægget, og idet det fortsat måtte antages, at den emballage, som tiltalen vedrørte, endog var mærket med fareklasseangivelse.

En frøhandler, som havde opnået landbrugsministeriets tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse X, havde udleveret Cyana til en gartnermedhjælper, som ikke havde opnået landbrugsministeriets tilladelse til anvendelse af dette bekæmpelsesmiddel. Den af kontrollen autoriserede protokol var i flere tilfælde ført på en sådan måde, at køberen ikke kunne identificeres som en person, der havde opnået landbrugsministeriets tilladelse til anvendelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse X, og således at frøhandlerens faktiske beholdning af bekæmpelsesmidler i fareklasse X ikke klart fremgik af protokollen. Frøhandleren vedtog en bøde på 500 kr.

En korn- og foderstofforretning havde udleveret natriumklorat i papirposer, opbevarede åbne originalpakninger af Prefix i sit lagerlokale, opbevarede A-midler i et rum, som ikke var mærket med ordet »Gift«, opbevarede C-midler i et giftskab, og havde ikke forsynet sit lager af A-midler med forhandlerens navn og forretningsadresse. Forretningen tilbød at vedtage en bøde på 600 kr.

En kornhandler, som ikke havde opnået landbrugsministeriets tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A (og B), opbevarede midlerne i et uaflåset lagerrum, opbevarede åbnede pakninger, som havde været ude hos forbrugere, hvilke forbrugere havde brugt en del af indholdet, udtalte til rapport, at han ikke var vidende om, hvilke regler der gjaldt for forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasserne A og B og mente, at det måtte være kemikaliefabrikanternes pligt at sikre

sig, at de kunder, som de sælger og leverer deres varer til, er i besiddelse af den fornødne tilladelse til at opbevare og forhandle disse, og at kemikaliefabrikanterne ikke havde gjort ham bekendt med reglerne. Kornhandleren havde fået tilsendt kataloger fra et par firmaer, og i disse kataloger var landbrugsministeriets cirkulære af 25. sept. 1961 anført in extenso. Kornhandleren havde endvidere af et firma været inviteret til forhandlerkursus, men var ikke mødt. Kornhandleren forklarede, at han ganske rigtigt havde fået nævnte kataloger tilsendt, men at han ikke havde læst dem, og han blev idømt en bøde på 1000 kr.

Nogle gødningsforeninger (såkaldte formandsforeninger) bestående af et antal landmænd, som gennem en valgt formand indkøber gødning samt evt. bekæmpelsesmidler til eget brug hos en af D.A.G.'s afdelinger, ansøgte om tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A. Kontrollen forespurgte landbrugsministeriet, hvorvidt de nævnte foreninger skal have meddelt tilladelse til forhandling af A-midler, med deraf følgende pligt til at være i besiddelse af giftskab. Af de i forbindelse med ansøgningerne optagne politirapporter fremgik det, at bekæmpelsesmidlerne leveres fra en af D.A.G.'s afdelinger direkte til foreningens medlemmer. I denne anledning meddelte landbrugsministeriet, at det er landbrugsministeriets opfattelse, at de omhandlede foreninger ikke behøver tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A, såfremt D.A.G.'s afdeling er i besiddelse af tilladelse til forhandling af midlerne og leverer disse direkte til foreningens medlemmer til forbrug, og medlemmerne (modtagerne) er kendt af D.A.G., der har ansvaret for overholdelsen af bestemmelserne i § 25, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 289 af 25/9-61, hvoraf følger, at der ved hver udlevering fra D.A.G. skal foreligge en rekvisition med oplysning om, til hvem varerne skal udleveres.

Der blev rejst tiltale mod en lokalforening for overtrædelse af § 22, stk. 1 og § 25, stk. 1, c, i bekendtgørelse nr. 289 af 25/9-61, idet lokalforeningen, som ikke havde landbrugs-

ministeriets tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A, og som ikke havde giftskab, havde hjemtaget bekæmpelsesmidler i fareklasse A på bestilling, og lokalforeningens formand, som blev ikendt en bøde på 50 kr., ansøgte justitsministeriet om tilladelse til at påanke denne dom til en højere ret, uanset bødens størrelse, idet han mente sig dømt med urette. Formanden fandt, at afgørelsen var af principiel betydning, idet den ville have konsekvens for de mange lokalforeninger, brugsforeninger og handlende, der – uden at have tilladelse og giftskab – på lignende vis videregiver ordrer til hovedafdelingen eller grossist. Rigsadvokaten anmodede kemikaliekontrollen om en udtalelse, hvorvidt overtrædelse af bekendtgørelsens § 22 efter kontrollens mening også foreligger, selv om det lægges til grund, at forretningen ikke har giften på lager. Spørgsmålet måtte efter kontrollens opfattelse besvares bekræftende, idet der i ovennævnte bekendtgørelses §§ 25, stk. 2, og 27, stk. 2, står anført, at tilladelserne til forhandling skal være opslået på den indvendige side af døren til giftskabet (giftrummet), idet bekæmpelsesmidler i fareklasse A og B kun må sælges (fordeles), når tilladelse til forhandling (fordeling) er opnået, og idet landbrugsministeriet i cirkulære nr. 214 af 25. sept. 1961 til politidirektøren i København og samtlige politimestre om meddelelse af tilladelse til forhandling af midler i fareklasserne A og B til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr samt til regulering af plantevækst bl.a. anfører: »Det er i alle tilfælde en forudsætning, at den pågældende råder over et tilstrækkeligt solidt og stort giftskab (giftrum), der er anbragt i passende afstand fra nærings- og nydelsesmidler«. Kontrollen tilføjede, at pakningerne med bekæmpelsesmidler i fareklasse A ved udlevering til forbruger skal være forsynet med tydelig og holdbar angivelse af forhandlerens navn og forretningsadresse, jfr. bekendtgørelsens § 25, stk. 4, hvilken bestemmelse formentlig måtte være overtrådt efter de oplysninger, som er givet til politirapporter, om udlevering af bekæmpelsesmidlerne, uden at lokalforeningen har haft pakningerne i besiddelse, samt at kontrol-

len, efter de oplysninger, som var givet til rapport, var af den opfattelse, at lokalforeningen ligeledes havde overtrådt ansvarsbestemmelserne ved ikke at have afhentet bekæmpelsesmidlerne ved rutebilen og sørget for, at de kun blev modtaget af forbrugere, som i medfør af bekendtgørelsens § 26 er berettiget til at anvende bekæmpelsesmidlerne, idet bekæmpelsesmidlerne bl.a. var blevet overladt til tilfældige passagerer i en rutebil – herunder til skolebørn – til aflevering til forbrugerne. Lokalforeningen opnåede justitsministeriets tilladelse til påankning af sagen, men foreningens advokat frafaldt anken, hvorfor sagen blev henlagt.

Ansvarsbestemmelserne

Der blev rejst tiltale mod et selskab i anledning af, at et selskabet tilhørende fly på uforvarlig måde foretog sprøjtning af en roemark med et parathionholdigt sprøjttemiddel ved vindstyrke 3, hvorved en del af sprøjtbevæskerne drev ind over tilstødende arealer og tilsmudsede bl.a. have, græsmark og 2 personmotorvogne tilhørende en nabo til det sprøjtede areal. Selskabets direktør kunne ikke anerkende, at sprøjtning i vindstyrke 3 er uforvarlig. Dommeren bemærkede, at formentlig allerede den omstændighed, at skade er sket, er tilstrækkelig til, at overtrædelse af bekæmpelsesmiddellovgivningen er sket, således at det ikke vil være fornødent at tage stilling til, hvorvidt sprøjtning i en bestemt vindstyrke er uforvarlig, og selskabet vedtog en bøde på 1000 kr.

Samme selskab blev ikendt en bøde på 500 kr., fordi der ved sprøjtning af en ærtemark fra fly drev en del parathionholdig sprøjtbevæske ind over den tilstødende frugtplantage, hvorved en del moreltræer i plantagen blev ramt af væsken.

Der blev rejst tiltale mod et transportfirma, som havde ladet en chauffør køre med en lastmotorvogn med påhængsvogn læsset med Thiodanpudder uden at give chaufføren instruktion om, at han skulle udvise særlig forsigtighed ved transport af bekæmpelsesmidlet, og således, at en af pakningerne på 25 kg, der ikke var fastgjort forsvarligt, faldt af køretøjet under kørsel

på Amager Fælledvej, hvorved trafikanter, der passerede stedet, hvor bekæmpelsesmidlet var tabt, hvirvlede en hvid støvsky af Thiodanpudder efter sig ved at køre over pakningen og således, at der manglede ca. halvdelen af pakkens indhold. Chaufføren vedtog at betale en bøde på 75 kr. for overtrædelse af færdselsloven og at betale sagsomkostninger, herunder 84 kr. og 6 øre for rensning af vej og vogn, og transportfirmaets direktør blev idømt en bøde på 400 kr. for overtrædelse af bekæmpelsesmiddelovens ansvarsparagraf, idet retten efter det oplyste fandt, at den nævnte transport var foregået under sådanne omstændigheder, at det var direktøren, der havde haft ansvaret for, at transporten blev gennemført på forsvarlig måde.

En forpagter havde gemt en papæske indeholdende 2×5 kg AAdinol Supra i et syrenbuskads, der lå langs den sydlige afgrænsning af hans jordarealer. Pakningerne blev fundet af en arbejdsmand, idet pakningerne, da arbejdsmanden fandt dem, lå i en grøft på Hovedvej 1, hvor politiet og arbejdsmanden et par dage senere afhentede pakningerne og afleverede dem på forpagterens bopæl. Pakningerne var forsynet med de af landbrugsministeriets giftnavn godkendte etiketter med angivelse af, at midlet er i fareklasse A og med »Advarsel« bl.a. angivende: »AAdinol Supra er en meget farlig gift for mennesker og husdyr. Overtrædelse af nedenstående ifølge lov fastsatte forskrifter kan medføre straf. Skal opbevares utilgængeligt for børn.« Der blev rejst tiltale mod forpagteren, som vedtog en bøde på 200 kr.

Landbrugsministeriets giftnavn indstillede, at der blev rejst tiltale mod en gårdejer for ikke at have udvist fornøden forsigtighed og agtpågivenhed under fremstilling af parathionholdig sprøjtevæske, således at hans 15 måneder gamle dreng blev dårlig og måtte under lægebehandling for en indtrådt forgiftning, som frembød ganske typiske tegn på en parathionforgiftning. Påfyldningen af den anvendte 400 liter sprøjte skete på gårdspladsen uden for et staldvindue. Parathionen blev påfyldt fra en 5 liter dunk under benyttelse af et målebæger,

og vandtilførselen skete fra en vandslange gennem staldvinduet. Det skete enkelte gange, at der ikke rettidigt blev lukket for vandet, således at sprøjtevæsken løb ned på den sand- og grusbelagte gårdsplads. Den ikke-tømte parathiondunk med påskruet låg var blevet stående på gårdspladsen op til staldvinduet, og målebægeret var anbragt ovenpå dunken. Ved anvendelse af vandslangen til havevanding opstod en pyt på det sted, hvor sprøjtebeholderen var blevet påfyldt, og drengen legede her bl.a. med et patronhylster, som han fyldte med vand fra vandpytten. Der blev rejst tiltale mod gårdejereren for overtrædelse af § 31, stk. 1, stk. 5 og stk. 6 i landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 289 af 25/9-61 for at have undladt at udvise fornøden forsigtighed og agtpågivenhed ved tilberedningen af opløsningen, idet han dels undlod at drage omsorg for, at væsken ikke blev spildt på jorden og dels undlod at foretage rensning, hvor væsken var spildt, samt ved at have henstillet en dunk, hvori fandtes en rest koncentreret opløsning, samt et målebæger, der ikke var rengjort efter brugen, på gårdspladsen, hvilket alt havde til følge, at tiltaltes da 15 måneder gamle søn, der legede på gårdspladsen og derunder dels berørte det omtalte målebæger og dels fyldte et patronhylster med vand fra en pyt, der indeholdt parathion, pådrog sig en forgiftning og måtte under lægebehandling. Tiltalte, der ikke uforbeholdent erkendte sig skyldig, blev idømt en bøde på 400 kr.

Lov om gifte og sundhedsfarlige stoffer

I et fællesindkøbs giftskab forefandtes 5×1 liter »Glashausblank Fluorhaltiges Mittel zur Säuberung von Gewächshausfenstern« importeret af fællesindkøbet. Fællesindkøbet havde ikke opnået indenrigsministeriets tilladelse til forhandling af gifte en detail, og fællesindkøbet havde ikke anmeldt til kemikaliekontrollen at forhandle gift en gros; men fællesindkøbet hævdede, at intet var solgt, og at der kun var importeret de forefundne 5 pakninger, som ikke var forsynet med en etikette af stærk gul farve med giftens betegnelse, procentindhold af giften og importørens navn og adresse, ligesom

de ikke var forsynet med et giftmærke med ordet »Gift« med gul skrift på sort bund. Kontrollen anmodede vedkommende politimester om at rejse tiltale mod fællesindkøbet for overtrædelse af indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 305 af 9/10-61 § 3, stk. 5 og § 7, stk. 2 sammenholdt med bestemmelsen i § 8, stk. 2 om, at det ved import af gifte påhviler modtageren umiddelbart efter varens hjemtagelse på lager at sørge for forskriftsmæssig emballering og mærkning af giftene, og om at søge sagen afsluttet med en bøde på ikke under 200 kr. under hensyntagen til, at fællesindkøbet i 1963 vedtog en bøde på 50 kr. for overtrædelse af giftlovgivningen vedrørende salg af blymønje. Fællesindkøbet, som ønskede at tilintetgøre partiet, blev henvist til at forhandle med embedslægen om dette spørgsmål.

Fra sundhedsstyrelsen modtog kemikaliekontrollen en tube øjenbrynsfarve og en tube cremeøjebrynsfarve med anmodning om at fremkomme med en udtalelse i anledning af en fremsat påstand om, at præparaterne indeholder parafenyldiamin, som er optaget i giftlovgivningens liste II, og som i henhold til § 7, stk. 2 i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 304 af 9/10-61 om anvendelse af visse gifte og sundhedsfarlige stoffer ikke må forekomme i kosmetiske præparater. Ved analyse af disse tuber og ved analyse af tuber udtaget af kemikaliekontrollen hos et grossistfirma påviste kontrollen ved fremstilling af diacetylderivater af parafenyldiamin, smeltepunktsbestemmelser og infrarød spektrofotometri parafenyldiamin i samtlige tuber. Firmaets indehaver hævdede, at præparaterne ikke indeholdt parafenyldiamin henholdende sig til en analyse foretaget af et privatlaboratorium på en råvare, som var analyseret i 1961. Der blev rejst tiltale mod firmaet, som i retten forelagde analyseerklæringen af 1961. Kontrollen bemærkede hertil, at det ikke kunne være denne råvare, som var anvendt til de præparater, som gik på markedet, og dommeren udtalte, at da stoffet var påvist af kemikaliekontrollen, var det spørgsmål uden for al diskussion, hvorefter firmaet vedtog en bøde på 400 kr.

Et firma forhandlede en trærensevædske – indeholdende stoffer optaget på giftlovens liste II – i flasker, som normalt anvendes i husholdningen til medicin og til brug ved madlavning (glatte, ovale flasker med bakelitlåg), forhandlede terpentint i glatte flade flasker og i grønne, runde flasker med bakelitlåg, hvilke sidstnævnte flasker bl.a. anvendes i husholdningen til midler til mundens, hudens og hårets pleje og til brug ved madlavning, ligesom forskellige midler, som firmaet forhandlede, ikke var lovformeligt etiketterede. Der blev rejst tiltale mod firmaet med påstand om ikendelse af en bøde på ikke under 500 kr. Firmaet erkendte at have overtrådt lovgivningen bortset fra forholdet vedrørende forhandling af terpentint i glatte, flade flasker, idet firmaet gjorde gældende, at de flasker, som anvendtes, adskilte sig så meget fra flasker, der anvendes til ufarlige stoffer, at anvendelsen af disse flasker ikke let giver anledning til forveksling af terpentint med ufarlige stoffer, hvorfor benyttelsen af flaskerne ikke var i strid med giftlovens bestemmelser. Firmaet forklarede, at flaskerne var fremstillet i Tyskland, og at firmaet, inden flaskerne blev bestilt, søgte at få danske glasværker til at levere riflede flasker, men at disse glasværker imidlertid kun ville effektuere ordren, såfremt firmaet bestilte et kvantum, som langt oversteg firmaets behov. Kontrollen oplyste, at indenrigsministeriet endnu ikke har benyttet den i giftlovens § 13, stk. 2 hjemlede adgang til at påbyde, at der til gift og sundhedsfarlige stoffer kun må benyttes bestemte arter af emballage, at der på foranledning af indenrigsministeriet af Dansk Standardiseringsråd blev nedsat et udvalg med repræsentanter for de interesserede myndigheder og brancher til udarbejdelse af en autorisationsordning, at rådet har rekommanderet riflede flasker til gifte og sundhedsfarlige stoffer, men at arbejdet med at finde frem til egnet plastemballage til en passende pris er stødt på vanskeligheder, og at udstedelse af bekendtgørelse om autorisation af emballage derfor er udskudt. Kontrollen fremhævede, at en glat flaske af væsentlig samme størrelse og form som de flasker, der almindeligvis anvendes

til parfumeri og/eller husholdningsartikler, må anses for at frembyde en sådan fare for forveksling, at den ikke opfylder lovens forskrifter. Firmaet gjorde heroverfor gældende, at forvekselighed kun kan antages at foreligge, hvis det kan påvises, at der er identitet eller i hvert fald en meget høj grad af lighed mellem flasker, der anvendes til sundhedsfarlige stoffer og flasker med parfumeri og/eller husholdningsartikler. Firmaet gjorde endvidere gældende, at kemikaliekontrollens standpunkt i virkeligheden medfører, at kun flasker af en ganske bestemt type, nemlig de almindelig anvendte riflede, runde eller sekskantede »giftflasker« vil kunne accepteres. Når indenrigsministeriet ikke havde benyttet den i giftlovens § 13, stk. 2 hjemlede adgang til at autorisere bestemte flasker, var det imidlertid efter firmaets opfattelse ubeføjet, at myndighederne gennem en så vidtgående fortolkning af kravet om manglende forvekselighed søger at opnå samme resultat, som en autorisationsordning vil føre til. I den afsagte dom anføres, at der i bemærkningerne til lovforslaget anføres, at bestemmelsen i § 10 i realiteten svarer til bestemmelsen i den tidligere giftlov (lov nr. 34 af 28. februar 1931) §16, hvorefter en række nærmere angivne sundhedsfarlige vædske ikke måtte forhandles i flasker eller beholdere, der på grund af form eller sædvanlig anvendelse kunne give anledning til fejltagelser, at der i den betænkning, som dannede grundlag for lovforslaget, anføres, at langt den største del af de forgiftningstilfælde, som blev konstateret i årene forud for betænkningens afgivelse, måtte henføres til gruppen »forvekslinger«, hvorfor udvalget anbefalede, at der særlig bliver sat ind med hensyn til påbud om forsvarlig emballage og opbevaring, og anfører, at man formentlig bør tilstræbe anvendelse af hensigtsmæssige emballagetyper kombineret med et forbud mod at anvende disse typer til andet formål, hvorfor udvalget stillede forslag om den i lovens § 13, stk. 2 hjemlede adgang til at gennemføre en autorisationsordning, at bestemmelsen i giftlovens § 10, stk. 1 efter dens ordlyd og motiver fandtes at måtte forstås således, at udlevering

af sundhedsfarlige stoffer ikke må finde sted i flasker, hvis udformning ikke væsentlig adskiller sig fra flasker, som normalt anvendes til parfumeri eller husholdningsartikler, og at de flasker på 30, 60 og 120 ml, som firmaet har anvendt til terpentint, ikke findes at opfylde dette krav. Herefter og idet det af firmaet vedrørende den manglende benyttelse af adgangen til at gennemføre den i lovens § 13, stk. 2 hjemlede autorisationsordning, ikke kan føre til, at firmaet fritages for at overholde bestemmelsen i lovens § 10, stk. 1, ville firmaet i det hele være at anse for skyldig efter tiltalen, hvorefter bøden fastsattes til 500 kr. Firmaet ankede sagen til landsretten, der tiltrådte, at de af firmaet til forhandling af terpentint benyttede flasker er af en sådan art, at de let giver anledning til forveksling med flasker indeholdende ufarlige stoffer, og at der således foreligger overtrædelse af giftlovens § 10, hvorefter den indankede dom ville være at stadfæste.

Et firma importerede og forhandlede 3 skoeningsmidler i aerosolform indeholdende sundhedsfarlige, organiske opløsningsmidler optaget i giftlovens liste III, klasse A, hvilke opløsningsmidler ikke må forefindes i aerosolbeholdere. Der blev rejst tiltale mod firmaet, som anmodede om, at sagen måtte blive hævet eller eventuelt afsluttet med en advarsel. Firmaet henviste til, at firmaet straks var ophørt med salget af midlerne, da det ved forhandling med kemikaliekontrollen blev oplyst, at der ikke kunne opnås dispensation fra den nævnte bestemmelse, at firmaet havde lidt et betydeligt økonomisk tab ved forgæves propagandaudgifter m.v., samt at firmaet var uvidende om, at produkterne indeholdt liste III, klasse A midler, og at sådanne ikke må forefindes i aerosolbeholdere. Indenrigsministeriet fremhævede, at importører af stoffer, der kan falde ind under giftlovgivningens regler, selv bør tage initiativet til at undersøge den kvantitative og kvalitative sammensætning heraf, at firmaet tidligere af sundhedsstyrelsen var gjort opmærksom på giftlovgivningens bestemmelser, og at indenrigsministeriet derfor ikke havde fundet

anledning til at imødekomme firmaets ønske om, at den rejste sag blev hævet, ligesom indenrigsministeriet fortsat måtte være af den opfattelse, at sagen burde søges afgjort med en bøde. Firmaet vedtog derefter indenretlig en bøde på 100 kr.

Ved salg af vegetabilsk terpentin skelnede en materialhandler mellem anvendelse til teknisk brug og anvendelse til veterinær brug. Når stoffet udleveres som middel mod en sygdom hos dyr, blev flasken forsynet med en hvid etikette, hvorimod flasken ved udlevering til teknisk brug blev forsynet med en rød etikette med de krævede advarselstekster. På forespørgsel fra kemikaliekontrollen udtalte sundhedsstyrelsen, at der ikke i medfør af apotekerloven er fastsat bestemmelser om udlevering af vegetabilsk terpentin som lægemiddel (bortset fra sådan udlevering, der finder sted fra apotek), hvorfor det efter sundhedsstyrelsens opfattelse af giftlovens § 1, stk. 4, fremgår, at udlevering fra materialist af vegetabilsk terpentin til lægemiddelformål må ske under iagttagelse af udleveringsbestemmelserne i giftlovens kapitel II, jfr. § 10, i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 305 af 9/10-61. Materialisten overtrådte også sidstnævnte bestemmelser med hensyn til etikettering af forskellige sundhedsfarlige stoffer og blandinger af sådanne, og materialisten vedtog en bøde på 200 kr.

I 1964 var en købmand i besiddelse af etiketter til blegevand, stenkulsnafta og tetraklorkulstof, som ikke overholdt bestemmelserne, og kontrollen satte købmanden ind i reglerne, idet kontrollen samtidig afleverede et eksemplar af sundhedsstyrelsens vejledning af 1/1-63 vedrørende etikettering. Ved fornyet besøg hos købmanden nægtede denne kontrollen adgang til beholdningen af sundhedsfarlige stoffer. Til rapport udtalte købmanden, at det ikke var ham, som havde nægtet kontrollen adgang; men at det var kontrollens inspektør, som pludselig var gået. Kontrollen meddelte politimesteren, at det var købmanden, som havde forladt forretningslokalet med bemærkning, at han nu skulle vaske op, hvorfor kontrollen havde været nødsaget til at gå uden at have set lageret, for

hvilket forhold politimesteren pålagde købmanden en bøde på 100 kr., og hvilken bøde købmanden betalte.

Et firma, som forhandlede et præparat indeholdende et i giftlovens liste II optaget stof, hvilket præparat blev forhandlet i farveløse, glatte, ovale flasker, kunne ikke erkende at have overtrådt bestemmelsen om, at sundhedsfarlige stoffer ikke må forhandles i flasker, der normalt anvendes i husholdningen til drikkevarer, til midler til brug ved madlavning og til medicin, idet firmaet ikke kunne erkende, at præparatet var i besiddelse af sundhedsfarlige egenskaber i en sådan grad, at sædvanlig anvendelse af varen rummer fare for mennesker eller husdyrs sundhed. Sagen blev forelagt sundhedsstyrelsen og indenrigsministeriet, hvorefter der blev rejst tiltale. Firmaet kunne i retten ikke erkende at have overtrådt giftlovgivningen, *dels* fordi firmaet fortsat ikke godkendte, at midlet var omfattet af giftlovens bestemmelser, *dels* fordi det ikke var firmaet bekendt, at omhandlede flasker (som f.eks. mindede om »Atamon«-flasker) blev benyttet i husholdningen, *dels* fordi landbrugsministeriets giftnavn tillod, at et af firmaet fremstillet bekæmpelsesmiddel, som var farligere end det præparat, sagen drejede sig om, forhandlede i samme slags flasker, og firmaets advokat mente, at sidstnævnte forhold måtte bevirke, at der ikke blev rejst tiltale mod firmaet, da dette måtte være en endog meget formildende omstændighed. Firmaet erkendte, at midlet indeholdt et stof, som var optaget i giftlovens liste II. Kontrollen forklarede, at sagen, forinden tiltale blev rejst, havde været forelagt sundhedsstyrelsen med forespørgsel, hvorvidt der skulle rejses tiltale, at det ved landsretsdom var statueret, at flasker, som kunne give anledning til forveksling af sundhedsfarlige stoffer med ikke sundhedsfarlige stoffer, ikke måtte anvendes, samt at det efter kontrollens opfattelse snarere måtte anses for en skærpende omstændighed, at firmaet i ly af landbrugsministeriets giftnavns bestemmelser søgte at omgå et klart krav i giftloven om, at der til sundhedsfarlige stoffer ikke må benyttes flasker, som let kan

give anledning til forveksling af præparatet med ikke sundhedsfarlige stoffer. Firmaet vedtog en bøde på 500 kr. til hver af firmaets 2 direktører

I henhold til et udklip af Dagens Nyheter, som den kgl. danske ambassade i Stockholm fremsendte til udenrigsministeriet, fremgik det, at en del kreaturer i Sverige var døde efter at have ædt et forgiftet melasseparti, som var leveret fra et dansk andelsselskab. Indenrigsministeriet anmodede kemikaliekontrollen om at undersøge, hvorvidt giftlovgivningen var overtrådt. Andelsselskabet havde benyttet sig af emballage, som tidligere havde været anvendt til sundhedsfarlige stoffer. Emballagen var købt dels i Sverige og dels i Danmark, og andelsselskabet havde ved købet af emballagen forlangt, at emballagen skulle være rengjort, da den skulle bruges til melasse; men andelsselskabet havde ikke sikret sig ved eftersyn, hvorvidt emballagen nu også var rengjort med det resultat, at melassen blev blandet med større eller mindre mængder sundhedsfarlige stoffer, dels sådanne som er optaget i giftlovens liste II og III, dels sådanne som ikke er optaget i listerne. Andelsselskabets direktør udtalte til rapport, at andelsselskabet som sådant var ansvarlig for, at den på fabriken fremstillede og senere eksporterede melasse var af fineste kvalitet, og at den under ingen form indeholdt skadelige stoffer, der ved anvendelse i industri eller til foderbrug kunne medføre fare eller forvolde skade. Der blev rejst tiltale mod andelsselskabet for overtrædelse af ansvarsbestemmelserne i giftloven, og selskabet vedtog en bøde på 10.000 kr.

Et selskab importerede og forhandlede 2 aerosoler, som ved analyse viste sig at indeholde ca. 10 pct. metylendiklorid, som er optaget i liste III, Klasse A. Selskabets direktør udtalte, at hverken han selv eller andre i selskabet havde været opmærksomme på, at aerosolerne indeholdt liste III, Klasse A varer, da man ellers straks ville have fået det ændret. Selskabet fremstillede endvidere en auto voks, som ikke var forsynet med påskrift: »Indeholder opløsningsmiddel af klasse A. Forsigtig –

Farlig at indånde. Sørg for kraftig ventilation. Må ikke anvendes i nærheden af åben flamme og hede genstande, da giftgas kan udvikles«. Selskabet, som havde solgt ca. 15.000 aerosolbeholdere med indhold af metylendiklorid, vedtog en bøde på 2000 kr.

Et selskab forhandlede 2 aerosoler, som ved analyse viste sig at indeholde liste III klasse A stoffer (diætylendioxid, perklorætylen og benzol), forhandlede et præparat, som ikke var forsynet med påskrift: »Indeholder opløsningsmidler af klasse B«, hvilken påskrift skulle have været anført i anden farve end den øvrige tekst, forhandlede et præparat, hvor ordene »Indeholder opløsningsmidler af klasse B« var i samme farve som den øvrige tekst, og forhandlede forskellige præparater, hvor etiketterne ikke var udformet som krævet efter giftlovens bestemmelser. Selskabet blev idømt en bøde på 1000 kr.

En fabrik, som til en grosserer havde leveret 1 × 5 liter og 5 × 5 liter salmiakspiritus i plastdunke, som i fremhævet skrift i plasten var forsynet med påskriften »Destilleret vand«, som havde leveret nævnte plastdunke med en etikette til salmiakspiritus, der var så dårligt fastklæbet, at den under opbevaring ved almindelig stuetemperatur faldt af i løbet af 6 dage, og som havde leveret nævnte grosserer 180 × ½ liter eddikesyre 32 pct. med etikette, som ikke var i overensstemmelse med giftlovens krav, blev idømt en bøde på 500 kr. Der måtte lægges til grund, at varerne var leveret til grossisten til videresalg til detailhandlerne, og at fabriken tidligere var idømt bøde for overtrædelse af giftloven.

Et selskab, som forhandlede en hæder indeholdende 32 pct. myresyre, forhandlede midlet i flasker, som i bærmodningstiden forefindes rundt omkring i landet udstillet i isenkræmmers vinduer sammen med henkogningskedler, henkogningsglas, saftkogere, saftposer i stativer og saftetiketter (farveløse, riflede flasker, hvor riflerne fremkommer som furer med ca. 1½ cm's afstand i modsætning til »giftflasker«, hvor riflerne er ophøjninger i glasset med 0,8 cm's afstand), og der anvendtes en hvid og grå eti-

kette uden advarselstekst af nogen art. Selskabet vedtog en bøde på 500 kr.

Et firma, som forhandlede husholdnings-cleaner, kedelstensopløser, rustopløser m.m., havde fra kemikaliekontrollen fået meddelelse om, at der ikke måtte anvendes flasker og andre beholdere, der normalt i husholdningen anvendes til drikkevarer, medicin, midler til brug ved madlavning eller til mundens, hudens og hårets pleje. Firmaet fortsatte med at forhandle midlerne i emballage, som ikke opfyldte disse krav, og forklarede, at man havde forsøgt at få rigtige flasker, men at det ikke var lykkedes. Firmaet vedtog en bøde på 500 kr.

En farve- og lakfabrik fremstillede en lang række præparater indeholdende sundhedsfarlige stoffer, uden at de blev etiketteret efter giftlovens bestemmelser. Fabriken udtalte, at præparaterne udelukkende forhandlede en gros til forbrugere som møbelfabriker, malermestre og andre industrier, der bruger præparaterne i deres erhverv. Kontrollen udtalte, at da der er tale om udlevering til forbrugere, vil præparaterne være at etikettere efter bestemmelserne i §§ 10, stk. 2 og 12 stk. 2 i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 305 af 9/10-61, hvorefter fabriken indrømmede, at der var sket en klar overtrædelse af etiketteringsbestemmelserne. Fabrikanten vedtog en bøde på 300 kr.

En materialist, som ikke havde opnået indenrigsministeriets tilladelse til forhandling af gifte, havde, efter at han havde fået politiets påtegning på rekvisitionsblanketter, udleveret kviksølvvilde og ammoniumfluorid til nogle kunder, ligesom materialisten forhandlede blegeessens (blegevand) i grønne, glatte, runde vinflasker. Materialisten blev pålagt en bøde på 300 kr.

En politimester forespurgte indenrigsministeriet, hvorvidt politiet ved påtegning af rekvisitionsblanket skulle tillade udlevering af cyankalium, der er optaget i giftlovgivningens liste I A over stærke gifte, i et tilfælde, hvor den pågældende ønsker at indkøbe giften med henblik på anvendelse i hobbyøjemed til forsølvning af fiskeredskaber. Sundhedsstyrelsen udtalte i en over sagen indhentet erklæring, at

den pågældende rekvisition ikke bør påtegnes af politiet, og at rekvirenten må henvises til en forniklingsanstalt. Det bemærkes herved, at sundhedsstyrelsen principielt fandt, at man bør være tilbageholdende med at give tilladelse til indkøb af gifte til hobbyvirksomhed, idet man ellers vil kunne få en større udbredelse af giftbeholdninger i private hjem. Det bemærkes endvidere, at gifte, der indkøbes til hobbyvirksomhed af forskellig art, ikke gennem brugsanvisning på pakningen vil være bestemt til et veldefineret anvendelsesområde, som det for eksempel vil være tilfældet med giftige bekæmpelsesmidler, hvor beholdninger og specielt restbeholdninger af gifte vil kunne indebære betydeligt større fare, såfremt de opbevares i private hjem i større udstrækning. I denne anledning meddelte indenrigsministeriet, at man ikke fandt, at rekvirenter i det foreliggende tilfælde har en så stærk interesse i udleveringen af det pågældende giftstof, at de principielle betænkkeligheder ved udlevering af gifte til anvendelse af og opbevaring i private hjem bør vige. Man fandt derfor ikke, at der burde meddeles rekvisitionen politipåtegning.

Hos en købmand forefandtes $2 \times \frac{1}{2}$ flaske petroleum påfyldt akvavitflasker, forsynet med »DDS« og malteserkorset i fremhævet skrift i glasset og tillukket med De danske Spritfabrikers originallukke (pilfer-proof). Flaskerne var helt uden etikette, og købmanden var ikke i besiddelse af de lovbealede etiketter til petroleum. Endvidere havde købmanden, som havde tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse B, intet giftskab, men benyttede et gammelt uaflåset isskab til opbevaring af bekæmpelsesmidlerne. Købmanden hævdede, at akvavitflaskerne, som stod i en kasse sammen med de øvrige flasker petroleum, under hensyn til opbevaringsstedet ikke frembød større fare for forveksling, at han havde tilbudt at destruere flaskerne, og at sagen måtte kunne afgøres uden bødestraf. Kontrollen meddelte politimesteren, at petroleum er optaget i giftlovgivningens liste II grundet på dødsfald blandt småbørn ved indtagelse af petroleum, og at det forhold, at petroleum forefandtes påfyldt akva-

vitflasker, i høj grad kunne give anledning til forveksling, idet man risikerede, at flaskerne blev udleveret til forbrugere. Kontrollen henviste til advarselsteksten, som skal findes på petroleum, som udleveres til forbrugere: »Strafbart at opbevare sammen med eller at omhælde i genstande, der almindeligvis bruges til drikkevarer . . .« og til, at købmanden er pligtig at etikettere sin beholdning af petroleum, således at lager, som ikke skal udleveres til forbrugere, skal være forsynet med tydelig angivelse af petroleum samt påskriften »Forsigtig – Farlig«, hvilken bestemmelse er overholdt, dersom flaskerne er forsynet med de etiketter, som skal anvendes ved udlevering til forbrugere, og som bl.a. er forsynet med ovennævnte advarselstekst. Kontrollen henviste endvidere til, at købmanden tidligere var pålagt bøde for ikke at opbevare bekæmpelsesmidler i fareklasse B i aflåset giftskab. Købmanden vedtog indenretlig en bøde på 300 kr.

Et lager af metylbromid i stålcyindre var kun forsynet med angivelse: »Methylbromide. Poison«, hvilken tekst var påmalet cylindrene. Halvdelen af lageret var desuden forsynet med en mærkeseddel med japansk tekst. Importøren havde ansøgt landbrugsministeriets giftnavn om klassificering af midlet og godkendelse af etikette og brugsanvisning til det, og nævnet havde henført midlet til »Fareklasse X« og meddelt importøren, hvorledes etiketten skulle være udformet, for at den ville kunne godkendes. Importøren havde undladt at fremstille en sådan etikette til godkendelse, og der blev rejst tiltale mod importøren for overtrædelse af giftlovgivningens bestemmelse om, at det ved import af gifte påhviler modtageren umiddelbart efter varens hjemtagelse på lager at sørge for forskriftsmæssig mærkning af giftene. Importøren vedtog en bøde på 400 kr.

Kontrol med handel med bekæmpelsesmidler, gifte og sundhedsfarlige stoffer

Den 1. jan. 1967 havde 34 forhandlere tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i »Fareklasse X«, 2422 til forhandling af bekæmpelsesmidler i »Fareklasse A« og 2295 til forhandling af bekæmpelsesmidler i »Fareklasse B«.

Kontrollen har besøgt 2618 forhandlere fordelt over 59 politikredse. Der konstateredes overtrædelse af bekæmpelsesmiddeloven i 744 tilfælde (28,4 pct. af de besøgte) og af giftloven i 685 tilfælde (26,2 pct. af de besøgte). 34 handlende forhandlede bekæmpelsesmidler i »Fareklasse A« uden tilladelse, 89 forhandlede bekæmpelsesmidler i »Fareklasse B« uden tilladelse, og 38 handlende manglede omautorisation af en udstedt tilladelse. 8 handlende udvejede midler i »Fareklasse A«, 15 i »Fareklasse B« og 45 i »Fareklasse C«. 151 handlende opbevarede midler i fareklasse A og B udenfor aflåset giftskab og 3 sammen med levnedsmidler.

104 handlende forhandlede sundhedsfarlige stoffer, som petroleum og terpentint, i flasker, der normalt anvendes i husholdningen til drikkevarer, medicin og midler til brug ved madlavning. 388 handlende forhandlede sundhedsfarlige stoffer med etiketter, som ikke havde rigtig farve og tekst, 378 benyttede etiketter, som kun overholdt hidtil gældende bestemmelser.

Der er optaget 447 politirapporter (300 for overtrædelse af bekæmpelsesmiddeloven, 147 for overtrædelse af giftloven), og sagerne er afgjort med bøder eller advarsler. I de øvrige tilfælde har kemikaliekontrollen meddelt advarsler (437 for overtrædelse af bekæmpelsesmiddeloven, 528 for overtrædelse af giftloven).